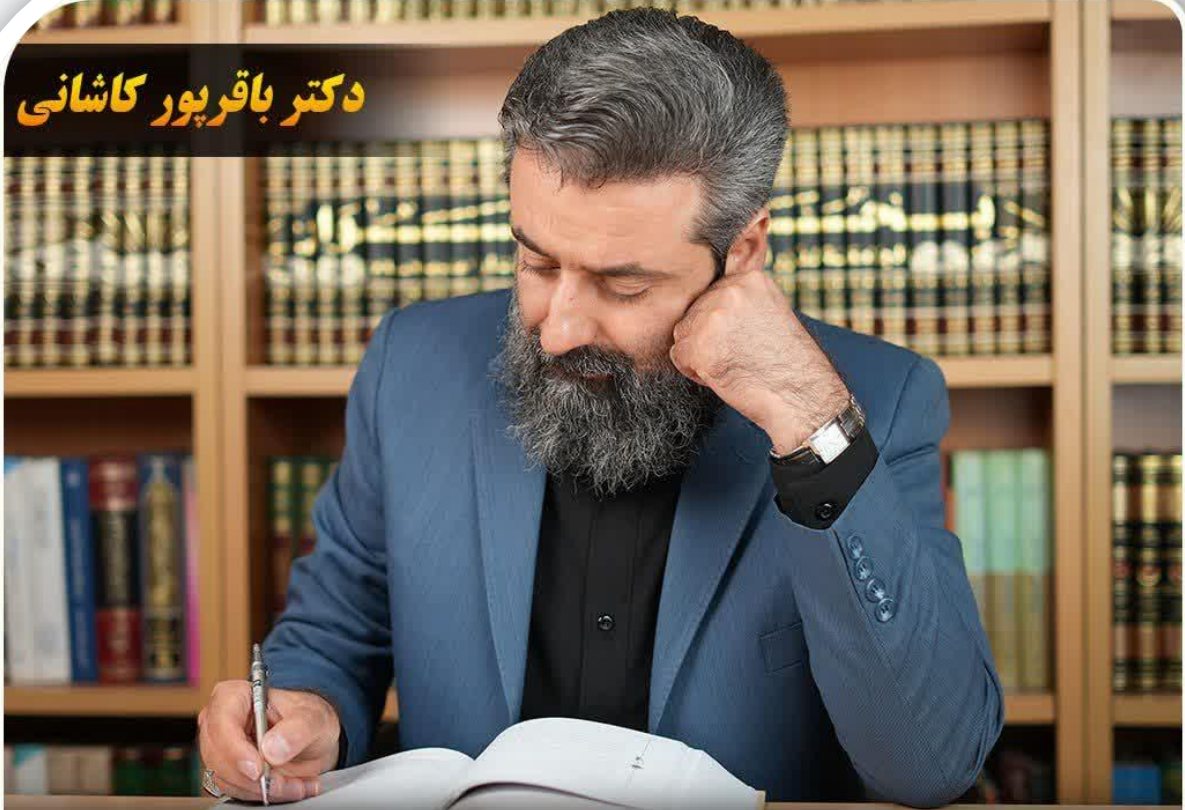

دکتر باقرپور کاشانی

پاسخ به اشکال اهل کتاب در مورد
نسخ با تبیین نسخ حقیقی و مجازی

هوالحکیم

پاسخ به اشکال اهل کتاب در مورد نسخ

با تبیین نسخ حقیقی و مجازی

ببینید نکته‌ای که من این‌جا خواستم اشاره کنم، قبل از اینکه شبهات یهودی‌ها و مسیحی‌ها را خدمت بزرگواران بخوانم که گفتند کسی که قائل به نسخ در کلام خدا باشد، توهین بزرگی به خداوند کرده، این‌ها ناشی از یک مسئله هست! این هم بدفهمی هست نسبت به چه مسئله‌ای؟! نسبت به نسخ به معنای حقیقی و نسخ به معنای مجازی!

این اصطلاح را خیلی‌ها جعل کردند در کتاب‌های خودشان آوردند.

نسخ را ما یک وقت به معنای حقیقی می‌خواهیم لحاظ کنیم. مثلاً ببینید قانون‌گذار، قانونی را جعل می‌کند قرار می‌دهد، بعد هم می‌فهمد این قانون، یک‌سری ایراداتی دارد، یک‌سری اشکالاتی دارد!

پس از یک مدتی که تجربه و علمش بیشتر می‌شود، می‌آید این را تکمیلش می‌کند؛ این می‌شود نسخ به معنای حقیقی خودش!

حالا این آقایان وقتی صحبت می‌شود، می‌گویند آقا نسخ به معنای حقیقی خودش نسبت به خداوند، اهانت هست! راست هم می‌گویند! چون خداوند

متعال این‌گونه نبوده که جاهل باشد، حالا بخواهد یک قانونی را قرار بدهد در شریعت پیامبری، بعداً ببیند حالا مردم به نفع‌شان هست و نیست، بعد قانون بعدی را پیامبر دیگری را که می‌فرستد، شریعت بعدی را که می‌آورد، می‌فهمد آن نقوصی که در ارتباط با شریعت قبلی بود را باید جبران کند! یعنی تجربه خداوند، علم خداوند بیشتر شده!

بله! این اهانت نسبت به خداوند هست! اما در فرمایشات معصومین علیهم‌السلام یا فرمایشات قرآن، اصلاً این نیست که نسخ به معنای حقیقی صورت گرفته! بلکه گفتند نسخ به معنای مجازی هست.

یعنی این نسخ این‌طوری نیست که به تعبیری بعد از تجربه‌ای ظهور بکند، رأی جدید! نظر جدید! بلکه معنای مجازی، اظهار رأی و نظر جدید هست. یعنی عمل و زمان آن حکم قبلی، تا زمان خاتم‌النبین بوده. آن اندازه اعتبار داشته. بعد در زمان خاتم‌النبین که ایشان شریعت آخر را آوردند، دیگر زمانش به آن صورت بوده.

این‌طوری نبوده که حالا مثلاً خداوند فهمیده که نه این قانون، دیگر الان جواب نمی‌دهد! یا مثلاً قانونی بوده که اشتباه وضع شده! حالا تجربه‌اش زیاد شده خدا، بخواهد چه کار بکند؟! یک قانون جدیدی را بخواهد مثلاً وضع بکند!

این امر، امر اشتباهی هست! لذا بسیاری از بزرگانی که در زمینه نسخ، کتاب دارند و علوم قرآنی، این‌ها را تفکیک کردند. مثلاً نگاه کنید این‌طوری آوردند؛ گفتند:

«نسخ دو معنا دارد: حقیقی و مجازی. معنای حقیقی نسخ عبارت است از پدید آوردن رأی جدید. آنچه در وضع قوانین جدید بشری رخ می‌دهد، از رهگذر کشف مجهولات و یا برخورد با معضلات و تنگنانهایی است که در مقام عمل، قانون‌گذاران با آن روبه‌رو هستند. در هر صورت، نسخ قانون قبلی و وضع قانون جدید، حاکی از ضعف و جهل قانون‌گذاران در مورد قانون و واقعیت‌های عینی و عملی است».

ببینید این را به‌عنوان نسخ حقیقی دانستند. بله این نسبت به خداوند متعال اگر کسی همچین نگاهی داشته باشد، این کفر هست! بزرگ‌ترین اهانت به خداوند هست که آقا خداوند، این قانون‌گذار وقتی که مجهولات را بعداً کشف می‌کند، با معضلات و تنگنانهایی برخورد می‌کند، بعد می‌فهمد قانون قبلی‌اش دیگر جواب نمی‌دهد، چه قانون اشتباهی وضع کرده! دوباره می‌آید قانون را تصحیح می‌کند!

از مواردی که می‌شود گفت که نسخ حقیقی هست، در زمان کرونا هیچ‌وقت من یاد نمی‌رود، هر چند روز یک بار که حرم می‌رفتم، می‌دیدم یک مدل جدیدی وضع شده! مدل به مدل!

یک وقت می دیدم آقا این نرده‌ها را کشیدند، از در که وارد حرم می خواهی بشوی تا خود ضریح، بعد بین شان هم فاصله می اندازد، می گوید آقا شما بروید به ضریح یک دستی بزنید، از آنور هم بیرون بیاید. یک مدل این طوری!

بعداً دیدم این نرده‌ها را باز کشیدند تا ضریح، دو متر فاصله گذاشتند. نه دست به ضریح نزنید! از این جا دور بزنید!

بعداً دیدم که چه کار کردند؟ آمدند این نرده‌ها را دو قسمت کردند! یعنی یک قسمت از یک طرف می آیند، فقط می ایستند سلام می دهند و از پشت بروند. یادم است که حدود پنج شش مدل دیدم که این‌ها برای اینکه این زوار بخواهند وارد بشوند، تغییر دادند و آخر سر هم گفتند آقا تعطیلش کنید! ضریح را یک مدتی بستند!

این‌ها آمدند مدل‌های مختلف امتحان کردند! این می شود از نمونه‌هایی، از قانون‌هایی ولو اینکه قانون در ارتباط با زائرین حضرت رضاعلیه می خواهند زیارت بکنند، قانون در نظر گرفته. هر کسی هم می آمد یک قانون جدید برای خودش وضع می کرد! یا می گفتند نه این خوب نمی شود، بیاید یک مدل دیگر امتحان کنیم! باز فردا تغییرش می دادند!

چنین چیزی در مورد خداوند اگر کسی قائل باشد، این کفر هست! این ناشی از بی اطلاعی آن جمعیت از خدام هست که فکر می کردند به زعم خودشان،

این گونه است، بعد می‌دیدند به معضلی بر می‌خورند، گفتند نرده‌ها را مدل دیگری باید قرار بدهیم! باز سری بعد جور دیگر، به مشکل خورد! باز مدل سوم! مدل چهارم! مدل پنجم! این گونه نسخ در ارتباط با خداوند متعال راه ندارد و قبیح هست!

اما اگر چنانچه نسخ را از نوع مجازی بدانیم؛ نوع مجازی که تعبیر کردند یعنی این گونه که نسخ به این معنا:

«نسخ به این معنا، حقیقتاً نسخ نیست که حکایت از جهل قانون‌گذار به مصالح و مفاسد کند. بلکه بدین معناست که حکم مجعول از همان آغاز، مقید به زمان خاصی بوده است».

یعنی این حکم را خداوند فرض کنید از زمان حضرت موسی تا شریعت بعدی، گفته زمانش این مقدار هست. نه اینکه بعداً حکمی را جعل کرده و حالا خداوند اطلاعش زیاد شده! قانون اشتباهی ما وضع کردیم! دیگر نسبت به حضرت محمد ﷺ، قانون را تغییر بدهیم!

نه این طوری نبوده! اصلاً این قانون زمان‌دار بوده! یعنی اگر چنانچه خداوند، عالم و آدم را هنوز خلق نمی‌کرد، در علم خداوند بوده که وقتی عیسی بن مریم یا حضرت موسی یا حضرت ابراهیم یا حضرت محمد بیایند، زمان این حکم، هنوز حضرت محمدی خلق نشده، حضرت موسی، حضرت عیسی، حضرت ابراهیم و حضرت نوحی خلق نشده! زمان این مشخص بوده که از

این شریعت تا این شریعت هست، این حکمی که من دارم می‌دهم، این دستوری که دارم می‌دهم، زمانش این مقدار هست!
بحث این نبوده که خداوند مواجه بشود با معضلاتی با تنگنایی با جهلی با مشکلاتی! بعد حالا بگوید تغییرش می‌خواهم بدهم!
لذا مرحوم آقای خوئی هم در البیان، جلسه قبل ذکر کردم که ایشان در همان صفحه ۲۸۰ می‌گوید که:

«حکم مجعول از همان آغاز، مقید به زمان خاصی بوده است که خدا بدان آگاه است هر چند مردم به این جاهل بوده‌اند، گمان همیشگی بودن آن را داشتند و ارتفاع حکم پس از انقضای زمان آن صورت گرفته است».
بنابراین می‌گویند نسخ را بخواهی حساب بکنی، می‌گوید نسخ به معنای مجاز خودش هست. تغییر و تبدل هست، اما تغییر و تبدل به این معنا نیست که با مشکلی مواجه شد، حالا بخواهد خدا تغییرش بدهد! نه! اصلاً زمان مشخص بوده، به این زمان که مشخص بوده، رأی ثانوی آمده و چنین چیزی مطرح شده.

